

การศึกษาปัจจัยมูลเหตุจูงใจและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิต
ในประเทศไทย: กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

A Study of Motivational Factors and Cultural Adjustment of Chinese Youth Studying
or Living in Thailand: The Case of Nonthaburi

ออมวจี พิบูลย์ และ วิมลวรรณ เปียยก

Ormwaree Pibool and Wimonwan Piayok

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

E-mail: Ormwajee@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6346-0667>

E-mail: second_family@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7269-9410>

Received 22/09/2022

Revised 26/09/2022

Accepted 27/09/2022

บทคัดย่อ

กระแสการเดินทางข้ามถิ่นของเยาวชนจีนที่เข้ามาในประเทศไทยนั้นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน การย้ายถิ่นดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายทั้งทางสังคม เชื้อชาติ และวัฒนธรรม การปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนในการดำรงชีวิตในสังคมใหม่ที่แตกต่างจากเดิมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยมูลเหตุจูงใจในการเข้ามาศึกษาต่อหรือทำงานในประเทศไทยของ เยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย (2) ศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีน ด้านปัญหาการปรับตัว แนวปฏิบัติที่ดีในการปรับตัว และความต้องการช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อการปรับตัว เป็น การวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.75-0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความถี่ ร้อยละ และสถิติทดสอบที (t-test) ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้าน มูลเหตุจูงใจในการเข้ามาศึกษาต่อหรืออยู่อาศัยในประเทศไทย มูลเหตุจูงใจสูงสุด 3 รายการแรกคือ (1) ชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (2) คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย และ (3) สิ่งแวดล้อมใน การอยู่อาศัย 2) ด้านการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีน พบว่า ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมที่สำคัญ คือ (1) การดำเนินชีวิตประจำวัน (2) การปฏิบัติงาน และ (3) การกิน/บริโภคอาหาร แนวปฏิบัติในการปรับตัว 3 รายการแรกคือ (1) การคบหากับเพื่อนชาวไทย (2) การทำงานกลุ่มกับเพื่อนชาวไทย และ (3) การสืบค้น เรื่องราวต่าง ๆ จากฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนในด้านความต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวทางวัฒนธรรม ที่สำคัญ คือ (1) การจัดอบรม ให้ความรู้ในช่วงแรกที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย (2) การจัดทำ ฐานข้อมูลถาม-ตอบ (FAQ) เพื่อบริการถาม-ตอบ เกี่ยวกับวัฒนธรรม และการปรับตัวทางวัฒนธรรม และ (3) การจัดทำเว็บไซต์ให้คำแนะนำ

คำสำคัญ: มูลเหตุจูงใจ; การปรับตัวทางวัฒนธรรม; เยาวชนจีน; เยาวชนจีนในประเทศไทย

Citation:

ออมวจี พิบูลย์ และ วิมลวรรณ เปียยก. (2565). การศึกษาปัจจัยมูลเหตุจูงใจและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย: กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 379-396.

Pibool, O., & Piayok, W., (2022). A Study of Motivational Factors and Cultural Adjustment of Chinese Youth Studying of Living in Thailand: The Case of Nonthaburi. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 379-396 ; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.102>

Abstract

The migration trend of the Chinese youth to Thailand is increasing nowadays. Such migration affects a wide range of changes in society, ethnicity, and culture. Cultural adaptation of the Chinese youth in order to live in a new and different society is therefore important. Thus, this article aimed to (1) study the motivational factors of the Chinese youth that come to study or work in Thailand, and (2) study the cultural adaptation of the Chinese youth in the area of adaptation problems, good adaptation practices, and the need for support during the cultural adaptation process. This research was mixed between quantitative research and qualitative research. The instrument for data collection was a questionnaire, created by the researcher, with a reliability index between 0.75 to 0.84. Data were analyzed by mean, standard deviation, frequency, percentage, and t-test statistics. The research results were found as follows; 1) In terms of incentives for studying or living in Thailand, it was found that the top three incentive factors for studying in Thailand were (1) the reputation of educational institutions in Thailand (2) quality of education in Thailand, and (3) living environment. 2) In terms of cultural adaptation of the Chinese youth, it was found that important cultural adaptation problems were (1) daily life (2) performance of work, and (3) food consumption. The first three adaptation practices were (1) associating with Thai friends, (2) working in groups with Thai friends, and (3) searching online databases. Regarding the need for assistance in cultural adaptation, the most important items were (1) training that provides information during the first period of studying or living in Thailand (2) an FAQ database for Q&A services, and (3) an advisory website.

Keywords: Motivational Factors; Cultural Adaptation; Chinese Youth; Chinese Youth in Thailand

บทนำ

กระแสการย้ายถิ่นข้ามชาติ (Migration) ได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว โดยกระแสการย้ายถิ่นรูปแบบใหม่หรือปรากฏการณ์ใหม่ๆ มักจะเกิดขึ้นเสมอ กล่าวคือ กระแสการย้ายถิ่นดังในปัจจุบันแตกต่างจากอดีตอย่างชัดเจนยิ่งในเรื่องของประเทศเป้าหมาย (Counties of destination) กลุ่มคนที่เดินทางข้ามพรมแดน (Migrants) ในอดีต ประเทศที่เจริญแล้วมักเป็นเป้าหมายหลัก แต่ในปัจจุบันประเทศเป้าหมายมีความหลากหลายมากขึ้น ประเทศที่กำลังพัฒนาได้รับความนิยมมากขึ้นกว่าสมัยก่อน นอกจากนี้กลุ่มคนที่ย้ายถิ่นจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งก็ไม่ได้จำกัดแค่คนวัยทำงานอีกต่อไป จากรายงานเรื่อง Youth migration: Facts &

[380]

Citation:

อมวชิ พิบูลย์ และ วิมลวรรณ เปียยก. (2565). การศึกษาปัจจัยมูลเหตุจูงใจและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย: กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 379-396.

Pibool, O., & Piayok, W., (2022). A Study of Motivational Factors and Cultural Adjustment of Chinese Youth Studying of Living in Thailand: The Case of Nonthaburi. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 379-396 ; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.102>

Figures ของกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 24 ปี เริ่มมีบทบาทสำคัญในฐานะกลุ่มคนที่ย้ายถิ่นข้ามพรมแดน โดยการตัดสินใจเปลี่ยนถิ่นฐานของคนช่วงวัยนี้มักมีมูลเหตุจูงใจที่เกี่ยวข้องกับช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในชีวิต (major life transitions) เช่น การแต่งงาน การเริ่มทำงาน และการศึกษาต่อ (Cortina, Taran, & Raphael, 2014) ในส่วนของประเทศไทยนั้น รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทยฉบับปี พ.ศ. 2557 ระบุว่า จำนวนชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศเพิ่มมากกว่าในอดีต โดยในช่วงปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนประชากรต่างชาติที่พำนักและทำงานอยู่ในประเทศไทยทั้งแบบชั่วคราวและถาวรทั้งสิ้น 3,681,245 คน ในจำนวนนี้มีเยาวชนจำนวนหนึ่งได้เข้ามาศึกษาต่อและลงทะเบียนในฐานะนักศึกษาต่างชาติ จำนวน 20,155 คน (พ.ศ. 2553) โดยนักศึกษาชาวจีนเป็นนักศึกษากลุ่มใหญ่ที่สุดเพราะมีจำนวนทั้งสิ้น 9,329 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2549 ที่มีนักศึกษาชาวจีนในสถาบันอุดมศึกษาเพียง 2,698 คน (Huguet, 2014) ซึ่งกระแสการเข้ามาของเยาวชนชาวจีนในไทยนั้นตรงกับกระแสการย้ายถิ่นฐานของ “ชาวจีนรุ่นใหม่” (new Chinese migrants) หรือที่ทางการจีนเรียกว่า “ผู้ย้ายถิ่นในยุคคลื่นรุ่นที่สี่” หรือ “xinyimin” เป็นกระแสการย้ายถิ่นที่ปรากฏขึ้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 (สักรินทร์ นิยมศิลป์, 2555) ทั้งนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวจีนกลุ่มนี้ถือว่ายังมีไม่มากนัก โดยเฉพาะงานวิจัยที่มีขอบเขตการศึกษาในพื้นที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือในกรณีของประเทศไทย

ในกรณีของผลกระทบต่อประเทศบ้านเกิดและประเทศเป้าหมาย Koser (2007) กล่าวว่า กระแสการเดินทางข้ามถิ่นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างทางสังคม การย้ายถิ่นกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางอัตลักษณ์และเกิดความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม (Castles, 1998) และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ด้านการประเมินสภาพแวดล้อมในการพัฒนาประเทศ ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “การเคลื่อนไหลของกระแสวัฒนธรรมโลกที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและรูปแบบการบริโภค” ซึ่งกล่าวได้ว่า สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมแบบพหุวัฒนธรรม (multicultural society) เทคโนโลยีและการขนส่งที่ทันสมัยทำให้ผู้คนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างสะดวกสบายและรวดเร็ว โดยกลุ่มคนที่เดินทางข้ามพรมแดนก็นำเอาวัฒนธรรมท้องถิ่นติดตัวมาด้วย และเมื่อเข้าไปยังประเทศเป้าหมายที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน จึงมีโอกาสมากที่จะทำให้เกิดการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมต่างถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น อันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทักษะคิด และความเชื่อของคนในท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงคนต่างถิ่นที่เข้ามาใหม่ด้วย ซึ่งในกรณีของคนต่างถิ่น หากพิจารณาถึงผลกระทบของการย้ายถิ่นในระดับปัจเจกบุคคล จะพบว่า คนต่างถิ่นมักมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว คนที่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือมีบุคลิกลักษณะบางประการที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น มักได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่นั้นๆ ในขณะที่คนต่างถิ่นที่ไม่สามารถปรับตัวได้ มักจะถูกกีดกันจากคนในสังคมและไม่ได้รับสิทธิที่เหมาะสมหรือที่ควรจะเป็น (Yakushko, 2008)

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ทำการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น ดวงทิพย์ เจริญรุกข์ เผื่อนโชติ และ พัชรารากา เอื้ออมรวนิช (2557) พบว่า นักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยมักจะประสบปัญหาด้านการปรับตัวเพียงแค่นี้ในระยะแรกเท่านั้น ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับภาษา อาหาร อากาศ และการดำเนินชีวิตโดยทั่วไป สภาพปัญหาเหล่านี้ ทำให้นักศึกษาจีนเกิดความตึงเครียด และเกิดความตระหนกทางวัฒนธรรม (Culture Shock) อย่างไรก็ตามในภาพรวมแล้วนักศึกษากลับมาปรับตัวได้ดี มีความพยายามที่จะเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย หากแต่เมื่อนักศึกษาจีนอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ถึงแม้จะอยู่ภายใต้บริบทสังคมไทย นักศึกษาจีนจะยังคงรักษาวรรณธรรมเดิมของตนไว้ เช่น สื่อสารกันด้วยภาษาจีนเป็นหลัก ทำอาหารจีนทาน เป็นต้น นอกจากนี้ประเด็นเรื่องทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม พบว่า นักศึกษาจีนมีทัศนคติเชิงบวกต่อประเทศไทย ซึ่งทัศนคติเชิงบวกนี้ส่งผลให้นักศึกษาจีนพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย กมลทิพย์ รักเกียรติยศ และคณะ (2560) พบว่าปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันของนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากใช้ภาษาและการพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ด้านความเป็นอยู่ เช่น การรับประทานอาหาร การเดินทาง อย่างไรก็ตามนักศึกษากลับมีแนวโน้มที่จะปรับตัวในลักษณะของการผสมวัฒนธรรมมากขึ้น โดยพยายามเรียนรู้จากนักศึกษาไทย Songsirisak, P. (2018) พบว่า ปัญหาหลักที่สำคัญของการปรับตัวทางวัฒนธรรม คือ ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทย ขาดกลยุทธ์ในการสื่อสารข้าม วัฒนธรรมกับคนไทย ไม่คุ้นเคยกับมารยาทไทย อาหารไทย พฤติกรรมทางสังคมที่เอื้อเหมาะสม และวัฒนธรรมการเรียนการสอนของไทยสำหรับด้านกลยุทธ์และแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ ผลงานวิจัยได้เสนอแนะ 3 แนวทางหลัก คือ นักศึกษาจีน ควรเพิ่มพูนความรู้ทางด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย เพิ่มทักษะและความสามารถที่ดีในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมสำหรับสื่อสารกับคนไทย และมหาวิทยาลัยในจีนควรจัดให้มีการอบรมปฐมนิเทศก่อนเดินทางมาศึกษา ณ ประเทศไทยเพื่อให้เข้าใจ ถึงพฤติกรรมทางวัฒนธรรมไทยที่เหมาะสม มารยาทไทย และลักษณะการเรียนในมหาวิทยาลัยไทย และ ณัฐดา อุตมา และคณะ (2562) พบว่า ในระยะเริ่มต้นช่วงเวลา 2-3 เดือนแรก นักศึกษาจีนมีปัญหาในการสื่อสาร และการตีความหมาย ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนปัญหาอื่นๆที่พบได้แก่ ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมเรื่องอาหารการกิน และการปรับตัวทางกายภาพด้านสภาพของอากาศ

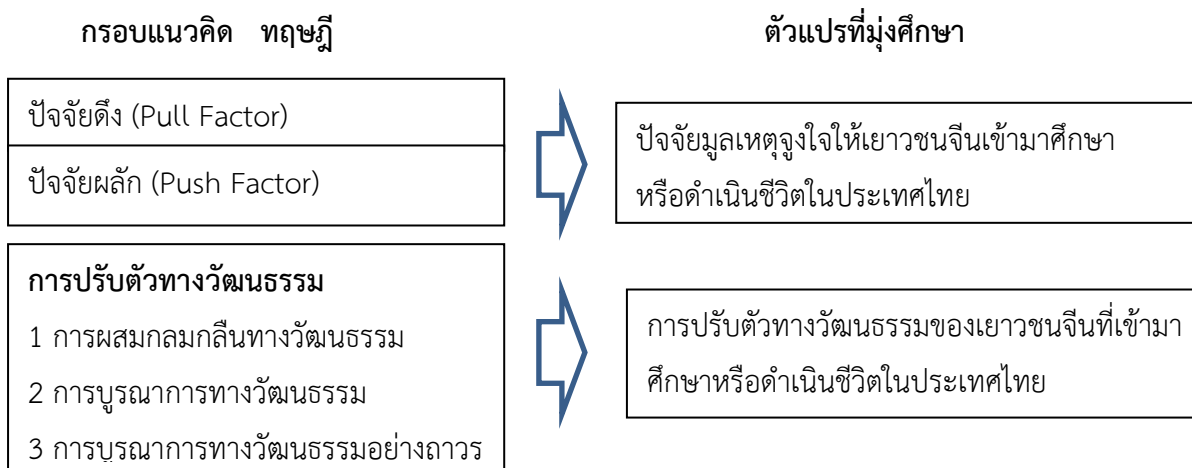
ดังนั้นการวิจัยเรื่อง การศึกษามูลเหตุจูงใจและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย มีลักษณะเด่นที่เป็นงานวิจัยเชิงบูรณาการระหว่างศาสตร์สองสาขาวิชา คือ สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และสาขาภาษาศาสตร์ ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหลายภาคส่วนในอนาคต ในแง่หนึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีน หากเราทราบมูลเหตุจูงใจที่ทำให้เยาวชนจีนเลือกประเทศไทยเป็นประเทศเป้าหมาย จะทำให้เราวางแผนเพื่อรองรับความต้องการของเยาวชนจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยมูลเหตุจูงใจให้เยาวชนจีนเข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุจูงใจว่าด้วยการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (International Migration Concept) (Giddens และ Sutton, 2009) และแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการปรับตัวของRoy (1962; มัญชรี โชติรสสุตติ, 2556) โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2559 – 2563 (รวมกลุ่มที่ตัดสินใจทำงานต่อเนื่องระยะยาว) โดยเลือกแบบเจาะจงที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา และการชี้แนะหรือบอกต่อของเยาวชนจีน จำนวน 108 คน แบ่งเป็น กลุ่มที่หนึ่ง เป็นผู้เข้ามาศึกษาต่อ จำนวน 52 คน เป็นเพศชายร้อยละ 50 ร้อยละ 69.2 มีอายุระหว่าง 20 – 24 ปี ร้อยละ 65.4 มีระยะเวลาในการเข้ามาอาศัยในประเทศไทย 1-3 ปี ร้อยละ 80.8 มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรี และ ร้อยละ 57.7 คาดว่าจะอาศัยอยู่ในประเทศไทย 1-3 ปี กลุ่มที่สอง เป็นเยาวชนจีนที่เข้ามาทำงานหรืออยู่อาศัยในประเทศไทย จำนวน 56 คน โดยร้อยละ 57.1 เป็นเพศชาย ร้อย

ละ 50 มีอายุ 20–24 ปี ร้อยละ 53.6 เข้ามาทำงานหรืออยู่อาศัย 1–3 ปี ร้อยละ 89.3 มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรี และร้อยละ 57.1 คาดว่าจะอาศัยอยู่ในประเทศไทย 1-3 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ครอบคลุมในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคล เหตุผลสนใจในการเข้ามาศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ และการปรับตัวทางวัฒนธรรม เป็นแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นตามหลักการและวิธีการพัฒนาเครื่องมือ ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเที่ยง (Reliability) โดยแต่ละตอนที่มุ่งวัดตัวแปรหลัก มีค่าความเที่ยง ระหว่าง 0.75-0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและผ่านกลุ่มเฟสบุ๊ค รวมทั้งรวบรวมข้อมูลเสริมผ่านการสัมภาษณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยมีการตั้งประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและคำถามในเชิงตรวจสอบยืนยันผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยมูลเหตุหรือแนวทางการปรับตัว ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะของตัวแปรที่ศึกษาใช้สถิติทดสอบที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อมูลหลายแหล่ง

ผลการวิจัย

จากข้อคำถามถึงมูลเหตุสนใจของเยาวชนจีนในการเข้ามาศึกษาหรืออยู่อาศัย (ทำงานหรือมีครอบครัว) ในประเทศไทยและการปรับตัวทางวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตในสังคมไทย ได้ข้อสรุป ดังตารางที่ 1-5 ต่อไปนี้

1. มูลเหตุสนใจในการเข้ามาศึกษาหรืออยู่อาศัย (ทำงานหรือมีครอบครัว) ในประเทศไทย

1.1 มูลเหตุสนใจในการเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย

. ตารางที่ 1 ปัจจัยมูลเหตุสนใจในการเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยของเยาวชนจีน (n = 52)

รายการ	คะแนนผลการประเมิน (เต็ม 5 คะแนน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.มีความเชื่อว่าการศึกษในต่างประเทศจะช่วยยกระดับฐานะและสถานภาพทางสังคม	3.73	0.91	มาก
2.ความน่าสนใจของหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทยและการมีโอกาสำเร็จการศึกษา	3.73	1.17	มาก

[384]

Citation:

อมวจี พิบูลย์ และ วิมลวรรณ เปียยง. (2565). การศึกษาปัจจัยมูลเหตุใจและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย: กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 379-396.

Pibool, O., & Piayok, W., (2022). A Study of Motivational Factors and Cultural Adjustment of Chinese Youth Studying of Living in Thailand: The Case of Nonthaburi. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 379-396 ; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.102>

รายการ	คะแนนผลการประเมิน (เต็ม 5 คะแนน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.การได้รับข้อมูล ข่าวสาร ที่ชัดเจนเกี่ยวกับระบบการศึกษา หรือเกี่ยวกับประเทศไทย	3.77	0.98	มาก
4.คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย การได้รับการยอมรับในปริญญาของประเทศไทยในระดับนานาชาติ	4.15	0.83	มาก
5.การยอมรับปริญญาจากไทย ในประเทศจีนหรือในหมู่คนจีน	3.88	0.98	มาก
ชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย: ชื่อเสียงและความเชี่ยวชาญของคณาจารย์ มีเครือข่ายความสัมพันธ์กับสถาบันที่ฉันรู้จัก มีนักศึกษาต่างชาติเรียนจำนวนมาก มีสมาคมศิษย์เก่าที่เข้มแข็ง ปริญญาที่เป็นที่ยอมรับของนายจ้าง มีรายวิชาและโปรแกรมให้เลือกหลากหลาย ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ มีชื่อเสียงด้านการดูแลและตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษา มีชื่อเสียงด้านนวัตกรรม การวิจัยและการสอน เป็นต้น	4.38	0.84	มาก
6.ความเห็นพ้องของครอบครัว/ญาติพี่น้องในการศึกษาต่อในประเทศไทย	3.73	1.24	มาก
7. การแนะนำของเอเจนซี/ผู้แทนในการโฆษณาหรือให้ข้อมูลข่าวสาร	3.65	1.12	มาก
8.การดำเนินการส่งเสริมการศึกษาต่อที่ดำเนินการโดยองค์กรของรัฐ/รัฐบาล	3.77	1.26	มาก
9. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาและค่าครองชีพในประเทศไทย: ค่าเล่าเรียน ค่าเดินทาง ค่าครองชีพ ค่าของเงินมีเสถียรภาพ โอกาสการทำงานเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น	2.15	1.39	น้อย
10. สิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัย: อากาศดี เมืองน่าอยู่ สถานที่อยู่อาศัยสะอาด ถูกสุขลักษณะ สิ่งแวดล้อมในการเรียนที่ดี เจียบสงบ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น	4.00	0.93	มาก
11. การมีเครือข่ายในการดำเนินชีวิต: มีเพื่อนและญาติพี่น้องอาศัยอยู่หรือเรียนอยู่ การมีสมาคมชาวต่างชาติในประเทศที่เรียน มีความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น	3.19	1.53	ปานกลาง

รายการ	คะแนนผลการประเมิน (เต็ม 5 คะแนน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
12. การมีวัฒนธรรมหรือการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน: การมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ การมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงหรือสอดคล้องกัน การไม่แบ่งแยกหรือรังเกียจด้านเชื้อชาติ เป็นต้น	3.23	1.06	ปานกลาง
ภาพรวม	3.64	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า รายการมูลเหตุจูงใจในการเข้ามาศึกษาต่อที่เสนอให้พิจารณา ส่วนใหญ่ได้รับการประเมินว่าเป็นปัจจัยมูลเหตุในระดับมาก โดยมูลเหตุจูงใจสูงสุด 3 รายการแรกคือ (1) ชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย: ชื่อเสียงและความเชี่ยวชาญของคณาจารย์ มีเครือข่ายความสัมพันธ์กับสถาบันที่ฉันรู้จัก มีนักศึกษาต่างชาติเรียนจำนวนมาก ฯลฯ (2) คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย การได้รับการยอมรับในปริญญาของประเทศไทยในระดับนานาชาติ และ (3) สิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัย: อากาศดี เมืองน่าอยู่ สถานที่อยู่อาศัยสะอาด ถูกสุขลักษณะ สิ่งแวดล้อมในการเรียนที่ดี ๆ

1.2 มูลเหตุจูงใจในการเข้ามาทำงานหรือมีครอบครัวในประเทศไทย

ตารางที่ 2 ปัจจัยมูลเหตุจูงใจในการเข้ามาทำงานหรือมีครอบครัวของเยาวชนจีน (n = 56)

รายการ	คะแนนผลการประเมิน (เต็ม 5 คะแนน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.มีความคิดว่าการทำงานในต่างประเทศจะช่วยยกระดับฐานะและสถานภาพทางสังคม	3.14	1.07	ปานกลาง
2.การได้รับข้อมูล ข่าวสาร ที่ชัดเจน/การเข้าถึงข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทย	3.36	0.98	ปานกลาง
3.ความเห็นพ้องของครอบครัว/ญาติในการเข้ามาทำงานในประเทศไทย	3.32	1.48	ปานกลาง
4.การแนะนำของเอเจนซี/ผู้แทนในการโฆษณาหรือให้ข้อมูลข่าวสาร	2.75	1.37	ปานกลาง
5.การดำเนินการส่งเสริมการทำงานในต่างประเทศของรัฐบาลจีน	3.07	1.01	ปานกลาง
6.ค่าใช้จ่ายหรือค่าครองชีพในประเทศไทย: ค่าเดินทาง ค่าครองชีพที่เหมาะสม ค่าของเงินมีเสถียรภาพ โอกาสการทำงานหารายได้ ฯลฯ	3.32	1.18	ปานกลาง

รายการ	คะแนนผลการประเมิน (เต็ม 5 คะแนน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7.สิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัย: อากาศดี เมืองน่าอยู่ สถานที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ สิ่งแวดล้อมในการทำงานดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น	3.32	1.24	ปานกลาง
8.การมีเครือข่ายในการดำเนินชีวิต: มีเพื่อนและญาติพี่น้องอาศัยอยู่หรือเรียนอยู่ การมีสมาคมชาวจีนในประเทศไทย มีความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น	3.36	1.30	ปานกลาง
9.การมีวัฒนธรรมหรือการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน: การมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ การมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงหรือสอดคล้องกัน การไม่แบ่งแยกหรือรังเกียจเชื้อชาติ เป็นต้น	3.36	1.12	ปานกลาง
ภาพรวม	3.22	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ทุกรายการเป็นปัจจัยจูงใจระดับปานกลาง โดย 3 รายการแรก ที่เป็นปัจจัยจูงใจมากที่สุดเมื่อเทียบกับรายการอื่น คือ (1) การได้รับข้อมูล/ข่าวสาร ที่ชัดเจน/การเข้าถึงข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทย (2) การมีเครือข่ายในการดำเนินชีวิต: มีเพื่อนและญาติพี่น้องอาศัยอยู่ หรือเรียนอยู่ การมีสมาคมชาวจีนในประเทศไทย ฯ และ (3) การมีวัฒนธรรมหรือการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน: การมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ การมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงหรือสอดคล้องกัน การไม่แบ่งแยกหรือรังเกียจเชื้อชาติ เป็นต้น

2. การปรับตัวทางวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตในสังคมไทย

2.1 ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรม

ตารางที่ 3 ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตในสังคมไทยของเยาวชนจีน (n =108)

รายการ	คะแนนผลการประเมินระดับปัญหา (เต็ม 5 คะแนน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.การกิน/บริโภคอาหาร: ประเภทอาหาร รสชาติของอาหาร การใช้อุปกรณ์ในการบริโภคอาหาร เป็นต้น	3.85	0.97	มาก
2.การติดต่อสื่อสาร: การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ	3.78	0.86	มาก

[387]

Citation:

อมวชิ พิบูลย์ และ วิมลวรรณ เปียยก. (2565). การศึกษาปัจจัยมูลเหตุจูงใจและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย: กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 379-396.

Pibool, O., & Piayok, W., (2022). A Study of Motivational Factors and Cultural Adjustment of Chinese Youth Studying of Living in Thailand: The Case of Nonthaburi. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 379-396 ; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.102>

รายการ	คะแนนผลการประเมินระดับ		
	ปัญหา		
	(เต็ม 5 คะแนน)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.การดำเนินชีวิตประจำวัน: การดำเนินชีวิตแบบคนไทย การพบปะ ทักทาย การนัดหมายในโอกาสต่าง ๆ แลกเปลี่ยนความคิด ฯลฯ	3.93	1.12	มาก
4. การแต่งกาย ในโอกาสต่างๆ	3.59	1.05	มาก
5. การพบปะ-สังสรรค์กับเพื่อนนักศึกษา/เพื่อนร่วมงาน: การติดต่อ การประสานงาน การแลกเปลี่ยนความคิด การแสดงความคิดเห็น- ความรู้สึกในการพบปะ-สังสรรค์ ฯลฯ	3.44	1.09	ปานกลาง
6. การร่วมกิจกรรมตามประเพณีที่สำคัญๆ: การแต่งกาย การ แสดงออก การเข้าร่วมในพิธี ฯลฯ	3.11	1.11	ปานกลาง
7. การรับฟังความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้:การแสดงและการรับฟัง ความคิดเห็น การอดทนต่อความเห็นที่ต่างกัน การพูดได้ตอบ ฯลฯ	3.35	0.99	ปานกลาง
8. การปฏิบัติงาน ทำงานเป็นทีม ทำงานตามที่ทีมมอบหมาย: การ วางแผน การมอบหมายงาน การติดตามการทำงาน ความรับผิดชอบใน งานการทำงานเป็นทีม การยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ฯลฯ	3.93	1.12	มาก
ภาพรวม	3.62	0.62	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การปรับตัวทางวัฒนธรรม ได้รับการประเมินว่าเป็นปัญหาในระดับมาก หลายรายการ ที่เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด 3 รายการแรก คือ (1) การดำเนินชีวิตประจำวัน: การดำเนินชีวิตแบบคนไทย การพบปะ ทักทาย การนัดหมายในโอกาสต่าง ๆ แลกเปลี่ยนความคิด ฯลฯ (2) การปฏิบัติงาน การทำงานเป็นทีม การทำงานตามที่ทีมมอบหมาย: การวางแผน มอบหมายงาน ติดตามการทำงาน ความรับผิดชอบในการทำงานเป็นทีม การยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ฯลฯ และ (3) การกิน/บริโภคอาหาร: ประเภทอาหาร รสชาติของอาหาร การใช้อุปกรณ์ของใช้ในการบริโภคอาหาร เป็นต้น

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวระหว่างกลุ่มที่ศึกษาต่อกับกลุ่มที่ทำงาน

กลุ่ม	n	Mean	S.D.	ผลต่างของ ค่าเฉลี่ย	t	df	Sig. 1 tailed
ศึกษาต่อ	52	3.67	0.63	0.09	0.746	106	0.229
ทำงาน	56	3.58	0.61				

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนที่ศึกษาต่อ กับเยาวชนจีนที่ทำงาน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกัน พบว่า ประสบปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีน เพศชาย กับ เพศหญิง

กลุ่ม	n	Mean	S.D.	ผลต่างของ ค่าเฉลี่ย	t	df	Sig. 1 tailed
ชาย	58	3.63	0.60	0.01	0.115	106	0.454
หญิง	50	3.62	0.64				

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการประเมินปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนชาย และหญิง พบว่า ระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.2 แนวปฏิบัติในการปรับตัวในเรื่องต่างๆ ที่เยาวชนจีนเห็นว่าดำเนินการได้ประสบความสำเร็จมากที่สุด (good practices)

จากข้อคำถามปลายเปิดให้ระบุแนวปฏิบัติที่ดี ที่มีผลต่อการเสริมสร้างทักษะ หรือก่อให้เกิดผลดีต่อการปรับตัวทางวัฒนธรรม ได้ข้อสรุป ดังตารางที่ 6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แนวปฏิบัติในการปรับตัวในเรื่องต่างๆ ที่เยาวชนจีนเห็นว่า ตนเองดำเนินการได้ประสบความสำเร็จมากที่สุด

รายการปฏิบัติ ที่เห็นว่าทำได้ดี หรือเกิดผลในเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรม	จำนวนผู้ระบุความเห็น	
	ความถี่	ร้อยละ
1. การคบหา กับเพื่อนชาวไทย เพื่อขอคำปรึกษา หรือขอคำแนะนำ	34	31.48
2. การทำงานกลุ่มกับเพื่อนชาวไทย เพื่อเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไปในตัว	30	27.78
3. การสืบค้นเรื่องราวต่าง ๆ จากฐานข้อมูลกูเกิล หรือฐานข้อมูลออนไลน์	28	25.93
4. การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร	26	24.07

รายการปฏิบัติ ที่เห็นว่าทำได้ดี หรือเกิดผลในเรื่องการปรับตัวทางวัฒนธรรม	จำนวนผู้ระบุความเห็น	
	ความถี่	ร้อยละ
5. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มในระบบออนไลน์ กับเพื่อนชาวจีน ที่มีการปรึกษาหารือ หรือแลกเปลี่ยนคำแนะนำระหว่างกัน	23	21.30
6. การอ่าน ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ในสถานการณ์ต่างๆ	20	18.52
7. การขอคำปรึกษาจากรุ่นพี่ ที่เคยศึกษาหรือทำงานในประเทศไทยเป็นเวลานาน	18	16.67
8. การสอบถาม หรือขอคำแนะนำจากเอเจนซี่ส่งนักศึกษาไปศึกษาต่อ	17	15.74
9. สอบถาม ขอคำแนะนำจากสถานทูตจีน	15	13.89
10. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตคนไทย	14	12.96

จากตารางที่ 6 พบว่า แนวปฏิบัติในการปรับตัวในเรื่องต่างๆ ที่เยาวชนจีนเห็นว่า ตนเองดำเนินการได้ประสบความสำเร็จมากที่สุด 3 รายการ (good practices) คือ (1) การคบหากับเพื่อนชาวไทย เพื่อปรึกษาหารือ ขอคำแนะนำ (2) การทำงานกลุ่มกับเพื่อนชาวไทย เพื่อเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไปในตัว และ (3) การสืบค้นเรื่องราวต่าง ๆ จากฐานข้อมูลยูทูป หรือฐานข้อมูลออนไลน์

2.3 ความต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวทางวัฒนธรรม

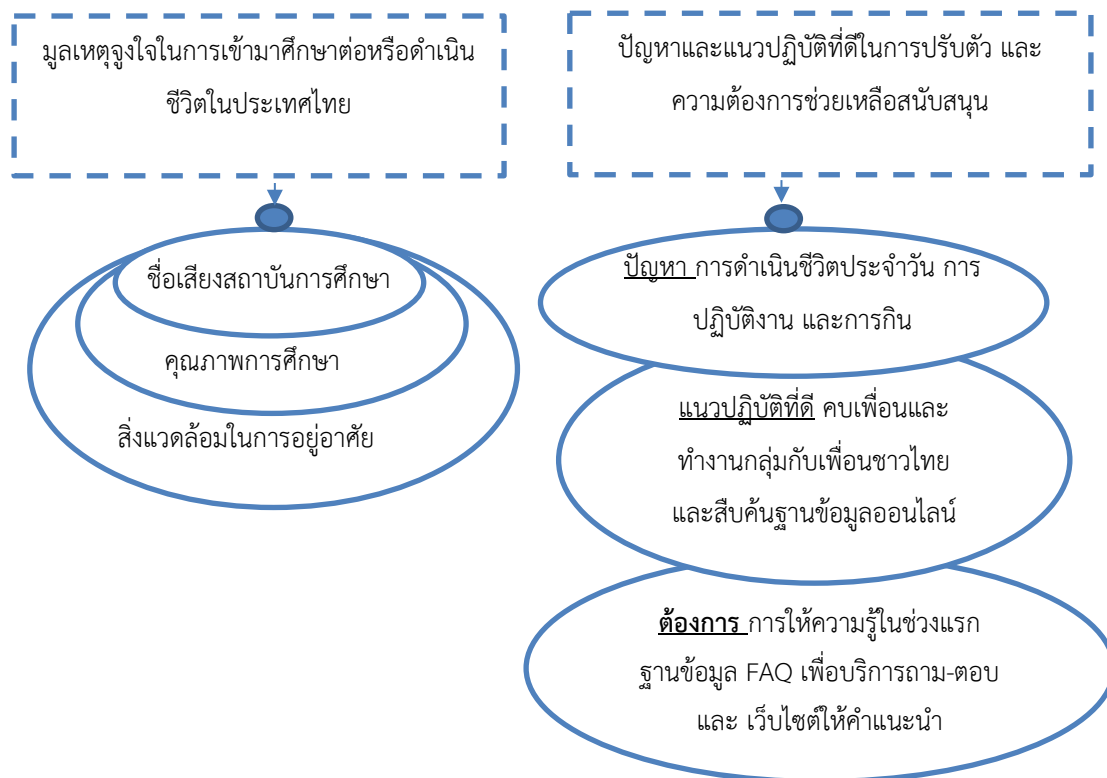
จากการสอบถามความต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวทางวัฒนธรรม ด้วยข้อคำถามปลายเปิดและการสนทนาออนไลน์ ได้ข้อสรุปที่สำคัญๆ ดังตารางที่ 7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ความต้องการความช่วยเหลือ-สนับสนุน เพื่อการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. การทำคู่มือให้ความรู้	38	35.19
2. การจัดทำเว็บไซต์ให้คำแนะนำ	42	38.89
3. การจัดทำ e-learning เพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย	28	25.93
4. การจัดทำฐานข้อมูลถาม-ตอบ (frequently asked questions-FAQ) เพื่อบริการถาม-ตอบ เกี่ยวกับวัฒนธรรม และการปรับตัวทางวัฒนธรรม	48	44.44
5. การจัดอบรม ให้ความรู้ในช่วงแรกที่มาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย	60	55.56

จากตารางที่ 7 พบว่า เยาวชนจีนเห็นว่าหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการเพื่อให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวทางวัฒนธรรม 3 อันดับแรก คือ (1) การจัดอบรม ให้ความรู้ในช่วงแรกที่มาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย (2) การจัดทำฐานข้อมูลถาม-ตอบ (frequently asked questions-FAQ) เพื่อบริการถาม-ตอบ เกี่ยวกับวัฒนธรรม และการปรับตัวทางวัฒนธรรม และ (3) การจัดทำเว็บไซต์ให้คำแนะนำ

ผลการวิจัยสรุปสังเคราะห์ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 ปัจจัยมุลเหตุจูงใจและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีน

การอภิปรายผล

มุลเหตุจูงใจของเยาวชนจีนในการเข้ามาศึกษาหรืออยู่อาศัย (ทำงานหรือมีครอบครัว) ในประเทศไทย และการปรับตัวทางวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตในสังคมไทย พบว่า

1. มุลเหตุจูงใจในการเข้ามาศึกษาต่อหรือทำงานในประเทศไทยของเยาวชนจีน

1.1. มุลเหตุจูงใจในการเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยของเยาวชนจีนจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าปัจจัยจูงใจระดับมาก สูงสุด 3 รายการแรกคือ (1) ชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย: (2) คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย และ (3) สิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัย ซึ่งทั้ง 3 รายการเป็นปัจจัยปลายทาง ตามแนวคิดของ Everett S. Lee (1966) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นฐาน สามารถจำแนกได้

เป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่ต้นทาง (area of origin) ปัจจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่ปลายทาง (area of destination) และถือเป็นปัจจัยดึง ไม่ใช่ปัจจัยผลักจากภายใน ตามแนวคิดของ Giddens และ Sutton (2009) ระบุว่า การย้ายถิ่นฐานในยุคแรกเน้นที่ปัจจัย 2 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยดึง (Pull Factor) และปัจจัยผลัก (Push Factor) โดยที่ ปัจจัยดึง คือ ลักษณะบางประการของประเทศเป้าหมาย (countries of destination) เป็นลักษณะเชิงบวกที่ดึงดูดให้ผู้คนตัดสินใจย้ายถิ่น เช่น ในที่นี้ คือ มมองที่ชื่อเสียงด้านการศึกษาของประเทศไทยและการมีสิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัยที่ดี: อากาศดี เมืองน่าอยู่ สถานที่อยู่อาศัยสะอาด ถูกสุขลักษณะ สิ่งแวดล้อมในการเรียนที่ดี เจียบสงบ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น

อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ปัจจัยด้านค่าเล่าเรียน หรือค่าใช้จ่ายในการเรียน ได้รับการประเมินว่าเป็นปัจจัยจูงใจระดับน้อย น่าจะไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย ค่าใช้จ่าย น่าจะไม่สูงหรือต่ำจนเป็นปัจจัยจูงใจได้

1.2 ในด้านมูลเหตุจูงใจในการเข้ามาทำงานหรือมีครอบครัวในประเทศไทยนั้นไม่มีปัจจัยใด เป็นปัจจัยจูงใจระดับมาก หรือปัจจัยโดดเด่น ทุกรายการเป็นปัจจัยจูงใจระดับปานกลาง โดย 4 รายการแรกที่เป็นปัจจัยจูงใจมากที่สุดในการเข้ามาทำงานหรือมีครอบครัว เมื่อเทียบกับรายการอื่น ๆ คือการได้รับข้อมูลข่าวสาร ที่ชัดเจนการมีเครือข่ายในการดำเนินชีวิตการมีวัฒนธรรมหรือการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกันและสิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Everett S. Lee, (1966) ที่กล่าวไว้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นฐาน สามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่ต้นทาง (area of origin) ปัจจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่ปลายทาง (area of destination) อุปสรรคแทรกแซง (intervening obstacles) และ ปัจจัยส่วนบุคคล (personal factors) ทั้งนี้ ในกรณีของการเข้ามาทำงานพบว่า การมีเครือข่ายในการดำเนินชีวิตการมีวัฒนธรรมหรือการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกันและสิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัย ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเข้ามาทำงาน ซึ่ง หากพิจารณาปัจจัยร่วมกรณีการตัดสินใจเข้ามาศึกษาต่อ พบว่า ปัจจัยร่วมที่สำคัญ คือ “การมีสิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัยที่ดี: อากาศดี เมืองน่าอยู่ สถานที่อยู่อาศัยสะอาด ถูกสุขลักษณะ” ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของประเทศไทย

2. ผลจากการวิจัย การปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีน

2.1 ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีน ที่พบว่า มีปัญหามากที่สุด 3 รายการแรก คือ (1) การดำเนินชีวิตประจำวัน (2) การปฏิบัติงาน และ (3) การกิน/บริโภคอาหาร รายการปัญหารองลงไป คือ (1) การติดต่อสื่อสาร: การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ และ (2) การแต่งกาย ในโอกาสต่างๆ ซึ่งข้อสรุปนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงทิพย์ เจริญรุขข์ เพื่อนโชติ และพัชรภา เอื้ออมรวิช (2557) ที่ทำการวิจัยเรื่องการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับภาษา อาหาร อากาศ และการดำเนินชีวิตโดยทั่วไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลทิพย์ รักเกียรติยศ และคณะ (2560) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับกระบวนการปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจาก

ประเทศจีนที่เข้ามาศึกษาแลกเปลี่ยนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พบว่า ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันของนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากใช้ภาษาและการพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ด้านความเป็นอยู่ เช่น การรับประทานอาหาร การเดินทาง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดา อุตมา และคณะ (2562) ที่ศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรมการเรียนรู้และการสื่อสารของนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาพลศึกษา ในสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่าในระยะเริ่มต้นช่วงเวลา 2-3 เดือนแรก นักศึกษาจีนมีปัญหาด้านการสื่อสาร และการตีความหมาย ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนปัญหาอื่นๆที่พบได้แก่ ปัญหาด้านการปรับตัวทางวัฒนธรรมเรื่องอาหารการกิน และการปรับตัวทางกายภาพด้านสภาพของอากาศ

2.2 แนวปฏิบัติในการปรับตัวที่เยาวชนจีนเห็นว่า ตนเองดำเนินการได้ประสบความสำเร็จ ที่พบว่า แนวปฏิบัติที่ดี มากที่สุด 3 รายการ (good practices) คือ การคบหา กับเพื่อนชาวไทย เพื่อขอคำแนะนำปรึกษา การทำงานกลุ่มกับเพื่อนชาวไทย เพื่อเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไปในตัว และการสืบค้นเรื่องราวต่างๆ จากฐานข้อมูลกูเกิล หรือฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกมลทิพย์ รักเกียรติยศ และคณะ (2560) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากประเทศจีนที่เข้ามาศึกษาแลกเปลี่ยนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พบว่า นักศึกษาจีนมีแนวโน้มที่จะปรับตัวในลักษณะของการผสมวัฒนธรรมมากขึ้น โดยพยายามเรียนรู้จากนักศึกษาไทยอีกทั้งจะเห็นว่า เป็นแนวโน้มของยุคปัจจุบันที่ระบบฐานข้อมูลออนไลน์ หรือโลกอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตมากขึ้น และเยาวชนจีนก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีทักษะด้านไอซีทีและใช้ไอซีทีเพื่อการดำเนินชีวิตสูงมากชาติหนึ่ง

2.3 ความต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวทางวัฒนธรรมที่พบว่า มีความต้องการ 3 อันดับแรก คือ (1) การจัดอบรม ให้ความรู้ในช่วงแรกที่มาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย (2) การจัดทำฐานข้อมูลถาม-ตอบ (frequently asked questions-FAQ) เพื่อบริการถาม-ตอบ เกี่ยวกับวัฒนธรรม และการปรับตัวทางวัฒนธรรม และ (3) การจัดทำเว็บไซต์ให้คำแนะนำ ในประเด็นนี้ก็เห็นว่า ทางเลือกในการใช้ระบบไอซีทีเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องนี้ ก็เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับยุคสมัย และสอดคล้องกับบริบทนิสัยของเยาวชนจีนที่นิยมใช้ไอซีที เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัย ที่พบว่า ปัจจัยมูลเหตุจูงใจในการเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยสูงสุด 3 รายการแรก คือ (1) ชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (2) คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย และ (3) สิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

1.1.1. ในระดับนโยบายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา รัฐบาลควรวางแผน ส่งเสริมให้เยาวชนจีนได้เข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยในลักษณะเดียวกับการส่งเสริมให้เข้ามาท่องเที่ยว อันจะเป็นแหล่งรายได้เข้าประเทศเช่นเดียวกับการท่องเที่ยวในระยะสั้น หรือการเข้ามาพักแบบลองสเตย์ รัฐควรกำหนดกลยุทธ์ในเรื่องนี้ อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นการทดแทนการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนไทย ที่มีจำนวนลดลง ปีละ 20-30 % ต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา

1.1.2. หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ควรใช้จุดเด่นของประเทศไทย ที่พบว่า ปัจจัยจูงใจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การที่ประเทศไทยมีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นเมืองน่าอยู่ ทำให้เยาวชนจีนสนใจที่จะมาศึกษาต่อหรืออยู่อาศัย ควรใช้จุดเด่นนี้ เป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งในการจูงใจชาวต่างชาติ

1.1.3. สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ควรใช้จุดเด่นด้านชื่อเสียง และการเป็นเมืองน่าอยู่ขึ้นดี ในการโฆษณาจูงใจให้นักศึกษาจีนเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย

1.1.4. จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล หรือสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ควรใช้ตัวแปรที่ดึงดูดความสนใจจากการวิจัยนี้ เป็นตัวแปรตั้งในการโฆษณา หรือเชิญชวนให้นักศึกษาจีนหรือชาติอื่น ๆ เข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย หรืออยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี

1.2 ผลจากการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมที่สำคัญ คือ (1) การดำเนินชีวิตประจำวัน (2) การปฏิบัติงาน และ (3) การกิน/บริโภคอาหาร แนวปฏิบัติในการปรับตัว 3 รายการแรกคือ (1) การคบหากับเพื่อนชาวไทย (2) การทำงานกลุ่มกับเพื่อนชาวไทย และ (3) การสืบค้นเรื่องราวต่าง ๆ จากฐานข้อมูลกูเกิล หรือฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนในด้านความต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวทางวัฒนธรรมที่สำคัญๆ คือ (1) การจัดอบรม ให้ความรู้ในช่วงแรกที่มาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย (2) การจัดทำฐานข้อมูลถาม-ตอบ (FAQ) เพื่อบริการถาม-ตอบ เกี่ยวกับวัฒนธรรม และการปรับตัวทางวัฒนธรรม และ (3) การจัดทำเว็บไซต์ให้คำแนะนำ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานจังหวัดนนทบุรี หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวจังหวัด หรือสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ควรให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของเยาวชนจีน ที่เสนอให้มีการ (1) จัดอบรม ให้ความรู้ในช่วงแรกที่มาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย (2) การจัดทำฐานข้อมูลถาม-ตอบ (frequently asked questions-FAQ) เพื่อบริการถาม-ตอบ เกี่ยวกับวัฒนธรรม และการปรับตัวทางวัฒนธรรม และ (3) การจัดทำเว็บไซต์ให้

คำแนะนำ เพื่อประโยชน์ในการปรับตัวทางวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของเยาวชนจีนที่จะเข้ามาศึกษาต่อหรืออยู่อาศัยในประเทศไทย หรือในจังหวัดนนทบุรีและใกล้เคียง

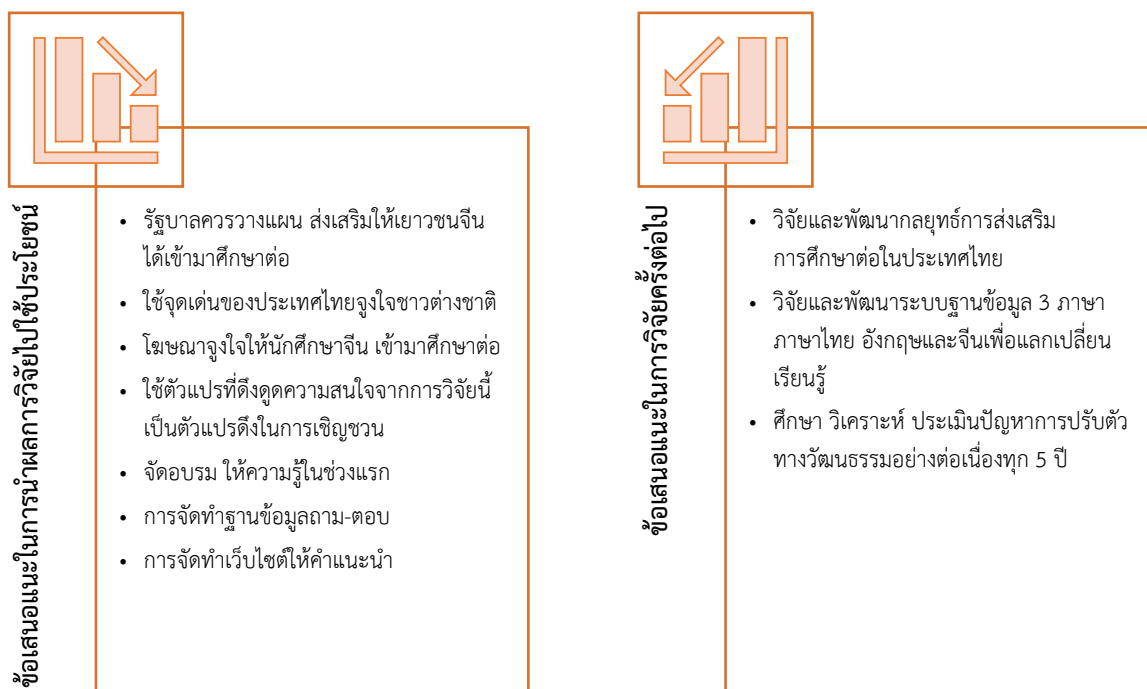
2.ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1.ควรทำการวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการศึกษาต่อในประเทศไทยสำหรับเยาวชนจีน

2.2.ควรวิจัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูล 3 ภาษา ภาษาไทย อังกฤษและจีน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การตอบคำถาม ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิต และการปรับตัวทางวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวและสนับสนุนการศึกษาต่อในประเทศไทยของเยาวชนจีน

2.3.ควรศึกษา วิเคราะห์ ประเมินปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมหรือปัญหาการดำเนินชีวิตในประเทศไทยของเยาวชนจีนหรือชาติอื่นที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทยเป็นระยะ อย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาปัจจัยมูลเหตุจูงใจและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของเยาวชนจีนที่เข้ามาศึกษาหรือดำเนินชีวิตในประเทศไทย: กรณีศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

แผนภาพที่ 3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ รักเกียรติยศ. (2560). การปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 36 (2), 60-72.
- ณัฐดา อุตมา. (2562). การปรับตัวทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ และการสื่อสารของนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาพลศึกษาในสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ประจำปีการศึกษา 2560. *วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา*. 11 (1), 304-311.
- ดวงทิพย์ เจริญรุกข์ เผื่อนโชติ และ พัทธราภา เอื้ออมรรณิข. (2557). การปรับตัวของนักศึกษาจีนที่ เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. *นิเทศศาสตร์ปริทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต*. (18) 1, 75-86.
- มัชฌิมา ไซตรัสสุติ. (2556). *การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักเรียนไทยในต่างประเทศ*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สักรินทร์ นิยมศิลป์. (2555). คลื่นลูกที่สี่: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับการย้ายถิ่นของชาวจีนยุคใหม่ (The Fourth Wave: Southeast Asia and New Chinese Migrants). *การประชุมสังคมวิทยา ระดับชาติ ครั้งที่ 4 คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 18-19 มิถุนายน 2555 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์*, 1-16.
- Castles, S. (1998). *Globalization and migration: some pressing contradictions*. *International Social Science Journal*, 50 (156), 179-186.
- Cortina, J., Taran, P., & Raphael, A. (Eds.). (2014). *Migration and Youth: Challenges and Opportunities*. Retrieved June 16, 2017. [Online] [http:// www.globalmigrationgroup.org](http://www.globalmigrationgroup.org)
- Everett S. Lee. (1966). A theory of migration. *Demography*, 3 (1), 47-57.
- Giddens, A., & Sutton, P. (2009). *Sociology*. 6th. Cambridge: Polity.
- Huguet, J. (2014). *Thailand Migration Profile*. Thailand Migration Report 2014.
- Koser, K. (2007). *International Migration: A Very Short Introduction*. New York: Oxford
- Songsirisak, P. (2018). CROSS-CULTURAL ADAPTATION OF CHINESE STUDENTS: PROBLEMS AND SOLUTIONS. *Journal of Educational Research, Srinakharinwirot University*. 13 (2), 221-233.
- Roy, P. (1962). The measurement of assimilation: the Spokane Indians. *American Journal of Sociology*. 67 (5), 541-551.
- Yakushko, O. (2008). Xenophobia: Understanding the roots and consequences of negative Attitudes toward immigrants. *The Counseling Psychologist*. 37 (1), 36-66.